

Tony Blair

prvi predsjednik EU

Europska unija bi, kada svih 27 država članica prihvati Lisabonski ugovor, trebala dobiti i svoga predsjednika. On bi predsjedao Europskim vijećem, tijelom sastavljenim od predsjednika država ili vlada te bi se birao na dvoipolgodišnji mandat. Mnogi su uvjereni da će na to mjesto prvi zasjesti Tony Blair

PIŠE DR. SC. BOŽO SKOKO

P

redsjednik Europskog vijeća zamijenio bi dosadašnje rotirajuće šestomjesečno predsjedništvo država članica, koje su često znale koristiti to razdoblje za realizaciju vlastitih, a ne općih interesa, poput susjedne nam Slovenije. I dok se očekuju vijesti iz Češke oko konačnog potpisivanja Lisabonskog ugovora, čime će se otvoriti put novom načinu funkcioniranja EU, ali i bržem hrvatskom ulasku u tu zajednicu, podsjetimo da će prvog predsjednika birati, ne građani, već šefovi pojedinih država.

Europska unija će izborom čovjeka koji će je zastupati i predstavljati u svijetu simbolično pokazati da misli ozbiljno i da su države članice spremne svoje partikularne interese podložiti zajedničkim. Međutim, prvi lider te "super zajednice" uvelike će odrediti – ako ne budućnost, onda barem - imidž Europske unije u budućnosti. Zato se mnogi aktualni predsjednici i premijeri te bivši lideri europskih zemalja već vide na toj prestižnoj funkciji. Ipak, mediji, javnost pa i pojedini utjecajni europski lideri, poput francuskog predsjednika Sarkozyja i britanskog premijera Browna, kao gotov izbor sve češće spominju britanskog premijera Tonyja Blaira.

Tony Blair jedan je od najuspješnijih britanskih premijera,

Tony Blair i portugalski premijer Barosso na Azurnoj obali

koji posljednje godine provodi kao međunarodni mirovni posrednik na Bliskom istoku, te rado viđen gost svjetskih političkih i gospodarskih foruma. Iako je napustio premijersku funkciju pomalo omražen zbog potpore Bushu tijekom napada na Irak, kako vrijeme odmiče, čini se da Britanci, ali i Europljani općenito postaju svjesni dosega njegove vladavine. A njegov osmijeh, zavrnutе rukave sa šalicom čaja u rukama, energičnost i polet pamti cijeli svijet. Baš kao i njegovih

Blair je, zajedno s princezom Dianom, pretvorio Britaniju iz mračne kolonijalne velesile u "cool" državu. Čak će mu i najžešći oponenti priznati da se pokazao kao velik i uspješan premijer, lider i vizionar

četvero djece, simpatičnu prvu damu Cherie, blizak odnos s princezom Dianom i prelazak na katoličku vjeru 2007. Svojom simpatičnošću, jednostavnošću i pristupačnošću osvojio je 1994. srca britanskih ljevičara, kad je preuzeo Laburističku stranku, a 1997. i simpatije cijele Britanije. Tada je u velikom stilu počeo desetogodišnju vladavinu, kao istinsko osvježenje britanske politike. Ne samo da je utjecao na političke promjene, već je – zajedno s pokojnom britanskom princezom Dianom – pretvorio Britaniju iz mračne kolonijalne velesile u "cool" državu. Čak će mu i najžešći oponenti priznati da se pokazao kao velik i uspješan premijer, lider i vizionar. Dobrim dijelom su za to bili zaslužni njegova karizma i dobro obrazovanje. Međutim, iza njegova uspjeha stajao je golem rad i odricanje te velika spremnost na stalno učenje i prilagodbu. A sve to dodatno

je ojačala cijela mašinerija odnosa s javnošću i političkog marketinga.

Prosječan, ali izvrstan

Blair je jedan od rijetkih europskih lidera iz devedesetih godina koji je uistinu bio svjestan moći medija i političke promocije te ih obilno koristio tijekom svoje vladavine. Uostalom, o tome svjedoči i angažman vještog medijskog manipulatora spin doktora Allistaira Campbella i niz manje poznatih stručnjaka za komuniciranje. Ništa nije prepuštao slučaju i svoj imidž uspješnog političara i dragog čovjeka gradio je godinama. Nastojao se predstaviti kao običan čovjek, koji u svojoj osobnosti ujedinjuje stranačku ideologiju i individualnost koja nadilazi stranačke i ideološke

Blair je jedan od rijetkih europskih lidera iz 90-ih koji je uistinu bio svjestan moći medija i političke promocije te ih obilno koristio tijekom svoje vladavine

okvire. Međutim, koliko god se nastojao predstaviti kao običan građanin, prosječnost je nadilazio vizijom i predanim radom. Tako su ga birači percipirali kao prosječnog Britanca izvanrednih sposobnosti. Postao im je uzor, a opet dovoljno blizak da bi se s njime mogli poistovjetiti. Za razliku od nazgled užtogljene i pomalo dosadne kraljevske obitelji, on se predstavio kao čovjek koji dijeli brige i probleme prosječnog Britanca i koji samo privremeno odrađuje posao najmoćnijeg čovjeka u državi. On odlazi na posao poput njih, sprema djecu u školu i priprema popodnevni čaj u kuhinji. On osjeća strahopoštovanje prema kraljici i ne uklapa se u taj svijet glamura. Odlazeći na svečana kraljevska primanja sa suprugom, čak namjerno radi i poneku protokolarnu pogrešku, kao što bi se dogodilo bilo kome od nas...

U toj svojoj "izvanrednoj prosječnosti" spajao je nespojivo, gradeći svoj "Treći put" za Britaniju, u kojem je klasično poimanje socijaldemokracije modernizirao i prilagodio potrebama običnog čovjeka. Iako su načela njegova Trećeg puta pomalo izbljijedjela, pečat koji je udario u vođenju Laburističke stranke bit će teško nadmašiti. Naime, nakon njegova odlaska iz britanske vlade utjecaj laburista počeo je drastično padati, a rejting im je danas toliko oslabljen da bi ih iduće godine lako mogli zamijeniti konzervativci.

Rocker u parlamentu

Tijekom dva i pol mandata koje je proveo na čelu britanske vlade Blair je vješto manevrirao između europskih i američkih interesa, ponajprije radeći u interesu Velike Britanije. Čak i nakon Busheve intervencije u Iraku pokušao je biti pomirljiva spona između suprotstavljenih američkih i europskih mišljenja. Iako su ga europske elite zamrzile zbog prijateljstva s Georgeom Bushom i uloge koju je odigrao u ratu protiv Iraka, on je ipak dokazao da je Britanija nesporno dio europske obitelji i da se na nju može računati. Nakon odlaska s dužnosti premijera njegova popularnost nije vrtoglavo pala, kao što se očekivalo. Postao je rado viđen gost i poštovan suradnik. Dokazao se kao mirovni posrednik i pokretač mnogobrojnih inicijativa. Upravo zbog toga Europskoj bi uniji donio kredibilitet u drugim dijelovima svijeta. Spretan je kad treba prodati političke ideje i koncepte, pa ne bi bilo čudo kad bi europsku viziju pretvorio u stvarnost. Njegova karizmatičnost pomogla bi Europi, posebice u vrijeme dok proživljava krizu identiteta, ali i gospodarsku krizu, da konačno postane svjesna svoje snage i mogućnosti. Europa u sljedećih nekoliko godina mora dati važne odgovore na brojna pitanja i definirati budućnost. A za to je više nego potreban odlučan lider s vizijom, čovjek koji je spreman za odlučne i jake poteze. I na koncu, nedvojbeno je kako bi mogao pomoći Bruxellesu da se nosi s euroskeptičnim britanskim konzervativcima, koji bi mogli doći na vlast.

Malo je poznato kako je pravo ime našeg Tonyja Anthony Charles Lynton Blair. Rođen je 6. svibnja 1953. u Edinburghu u Škotskoj, u obitelji srednje klase. U djetinjstvu i tinejdžerskim godinama bio je nemirno, pa i problematično dijete. U

Beit Skarya: Blair u razgovoru s Palestincima

Blair i brazilski političar Aécio Neves

mladosti je svirao u rock skupini i navodno bio u vezi s kasnijom redateljicom filma Američki psiho. Diplomirao je pravo na Oxfordu 1975. i nedugo zatim upisao se u Laburističku stranku. U Donji dom britanskog parlamenta izabran je 1983. kao kandidat novoutemeljene izborne jedinice Sedgfield. Ubrzo je prepoznat kao vješt govornik i oštrouman političar. Bori se za socijalna prava i socijalnu pravdu, a svoja politička uvjerenja vezuje uz svoju osobnost, stil života, imidž... Njegov politički uspon i predani rad okrunjen je 1994. kad je izabran za vođu Laburističke stranke, čime je postao i kandidat za premijera.

Mnoge promjene koje su se dogodile u britanskoj politici, nakon odlaska snažne i sposobne, ali pomalo udaljene od birača "Čelične lady" Margaret Theatcher, išle su mu u prilog. Njezin nasljednik John Major bio je tek blijeda kopija, dosadan i neuvjerljiv. Nedostajalo mu je običnosti, ali i "ono nešto" koliko se god trudio. Britanci su bili spremni za potpuno drukčijeg premijera, bližeg ljudima, neposrednijeg... A opet dovoljno snažnog i upornog. Uostalom, već su u SAD-u imali uzor u uspješnom Billu Clintonu. Blair je toliko podsjećao na Clintona, a opet je bio simpatičniji, običniji...

Strastveni govornik

Promicanje uporabe eko goriva u restoranima

Blair na komemoraciji za završetak rata u Iraku

Njegova karizmatičnost pomogla bi Europi, posebice u vrijeme dok proživljava krizu identiteta, ali i gospodarsku krizu, da konačno postane svjesna svoje snage i mogućnosti. Blair je spretna kad treba prodati političke ideje i koncepte, pa ne bi bilo čudo kad bi europsku viziju pretvorio u stvarnost

Cjelokupna predizborna kampanja od 1994. do 1997. njegovala je baš takav Blairov imidž. Pregledamo li sve njegove spotove, zamijetit ćemo kako je većina njih snimljena poput dobrih i autentičnih dokumentaraca. U njima se vidjela Tonyjeva običnost, ali i energija, želja, vizija. Svi su spotovi dinamični, on je uvijek u pokretu, u društvu običnih ljudi, spreman na služenje... On razumije i osjeća potrebe svoje zemlje te ima kompetencije i volju da postane premijer. Njegova osobnost čvrsto je povezana sa stranačkim svjetonazorom. Predstavlja se kao prijatelj puka, jedan iz gomile, koji se odvažio... Ne obraća se ljudima kao vođa laburista, već kao Britanac sa svojim iskustvima i vrijednostima. Ne želi biti autoritet, već se poistovjećuje s nacijom. Građani u njemu prepoznaju svoje ambicije i doživljavaju ga kao prijatelja, a ne vođu ili nedostižan uzor. Svoje protivnike konzervativce prikazuje kao usnulog buldoga, koji je zaboravio svrhu i misiju Brita-

nije. Bio je prvi britanski premijer koji je pustio TV-kamere u svoju kuhinju, dnevni boravak, na tenisko igralište, svlačionicu... Razbija predrasude da je uspon u politici prirodan samo visokoj klasi ili da je pripadnost jednoj stranci zacrtana obiteljskim podrijetlom. Uostalom, i sam je rođen u torijevskoj obitelji, a postao je vođa laburista. Koliko je kampanja bila uspješna, svjedoči činjenica da su Blair i njegovi suradnici 1997. osvojili većinu glasova na britanskim parlamentarnim izborima, čime su prekinuli dugogodišnju vladavinu konzervativaca. No, to je bio tek novi početak. Od 1997. do 2007. oduševljavao je političke analitičare svojim inicijativama, načinom prezentacije svojih uspjeha te stilom vladanja. Ta ostvarenja danas su predmet izučavanja studentskih seminara i predložak za neke manje uspješne političare. Nadamo se da se Tony nije umorio i da će Europu i nadalje šarmirati te podizati standarde u političkoj komunikaciji.